

PROGRAMSKI CILJEVI GRAĐANSKOG SAVEZA

Osnivačka skupština Građanskog saveza

Sarajevo, 28.4.2016.

Vrijeme je za novu politiku

U istoriji svake zemlje postoje trenuci za koje je očigledno da imaju istorijske implikacije. Ono što se bude događalo u narednih nekoliko godina, određiće sudbinu naše zemlje na duži rok. Pred nama je prilika da pokažemo da želimo da naša zemlja uz mobilizaciju svih naših snaga i podređivanje svih resursa viziji prosperitetne, sigurne i ravnopravne budućnosti nepovratno krene u pravcu moderne države koja je u stanju da ispuni svoj dio društvenog ugovora.

Naše društvo je danas podijeljeno i postoje političke snage koje žele da tu podjelu naprave permanentnom zatirući ideju građanstva i lojalnosti Bosni i Hercegovini kao državi građana jednakih prava. Rat protiv Bosne i Hercegovine je vođen s ciljem uništavanja svake mogućnosti da se naša država odbrani kao društvo različitosti koje se spajaju u jedno. Cijena koju smo platili da bi očuvali našu državu je bilo ogromna, kao i kompromisi koji su napravljeni i zbog kojih danas svi nismo jednaki na svakom njenom pedlju. Državu smo očuvali, budućnost ćemo posvetiti političkom obračunu sa nepravdom u kojoj naše društvo živi od početka rata do danas. Bosna i Hercegovina je danas zemlja u kojoj je diskriminacija temelj društvenog poretka i mi se okupljamo u Građanski savez da bismo to promijenili.

Da bi ta borba uspjela, naša zemlja mora napraviti radikalni raskid sa postojećim političkim narativom. Današnja Bosna i Hercegovina nije logičan slijed državno-pravnog kontinuiteta razvoja bosanskohercegovačke državnosti i predstavlja institucionalizirano odstupanje od temeljnih vrijednosti zajedničkog društva koje je u našoj zemlji uvijek postojalo, bez obzira na političke režime koji su se smijenjivali. Stoga je borba koja je pred nama suštinski borba za ravnopravnost, za pravo političke reprezentacije svih i svuda, jednakost svih i svuda. I, konačno, za bolju budućnost svih građana Bosne i Hercegovine.

Vođenje javnih poslova u Bosni i Hercegovini je duboko kompromitovano. Na tržištu političkih ideja ne postoji ništa što građanima naše zemlje može ponuditi izgleda za sigurniju i prosperitetniju sutrašnjicu za njihovu djecu. Potrebno je mijenjati politiku, način na koji se ona vodi, redefiniirati i reformirati političku praksu i građanima ponuditi jasnu viziju, sa planom i resursima koje je potrebno pronaći i jasnom računicom truda i energije koje treba uložiti u njeno ostvarenje. Građani ove zemlje ne zaslužuju cinizam i laž koji su postali integralni dio političkog procesa. Građani Bosne i Hercegovine, naši roditelji, prijatelji, i naša djeca zaslužuju poštenje i jasno i bez rezervi izrečenu istinu. Ovaj narod može podnijeti istinu o stanju u kojem se ova zemlja nalazi i napore potrebne da se počne oporavljati. Ovaj narod zaslužuje istinu.

Došlo je vrijeme za novu političku snagu, koja je dorasla istorijskom trenutku i koja će od svakog građanina ove zemlje zahtijevati da preuzme svoj dio odgovornosti za svoju, budućnost svoje porodice i svoje zemlje. Vrijeme je za građansku odgovornost, jer demokratija podrazumijeva kontinuiranu borbu za krajnje granice ljudskih prava i sloboda, a država konstantnu i kontinuiranu budnost. Vrijeme je za politiku čistih ruku, državu jednakih mogućnosti i zemlju u kojoj svi imamo ista prava i dijelimo odgovornost.

Naše vrijednosti

Etatizam – podrazumijeva da je država najefikasniji oblik političko-teritorijalne organizacije. Poučeni iskustvom iz devedesetih godina kada je država bila preslaba da ispuni svoje temeljne obaveze prema građanima, bespoštedno ćemo raditi na jačanju državnih institucija i njihovoj sposobnosti da ispune svoj dio društvenog ugovora s građanima Bosne i Hercegovine. Samo funkcionalne državne institucije građanima mogu garantirati fizičku sigurnost, odnosno jednakost pred zakonom i vladavinu prava. Država za koju se zalažemo i kojoj težimo je prosperitetna, sekularna, država građana, država naroda, država regija i država socijalne pravde.

Vladavina prava – podrazumijeva jednakost pred zakonom bez obzira na socijalne i etničke razlike. Insistiraćemo na potpunom provođenju Ustava i zakona Bosne i Hercegovine i jednakom položaju svih pred zakonom. Političku volju stranke stavićemo u službu beskompromisnog obračuna sa onima koji su pokazali spremnost da zarad ličnih interesa otmu budućnost naše djece. Bosna i Hercegovina ne može preživjeti razmjere korupcije i organizovanog kriminala kojima je trenutno izložena i držimo da je borba protiv odgovornih za korupciju i organizovani kriminal najviši oblik patriotizma u našoj zemlji.

Sekularizam – odvojenost vjere od države je temeljno načelo modernog demokratskog poretka. Tamo gdje se interesi vjere i države susreću, insistiraćemo na pravednoj i pravičnoj podjeli prava i odgovornosti, odnosno provoditi politiku jednakosti vjernika i onih koji to nisu u svim sferama života.

Jednakopravnost – ideja da je bilo koji dio Bosne i Hercegovine isključivo bošnjački, hrvatski ili srpski je protivna suštini naše političke filozofije. Borba za ustavna načela slobode kretanja, slobode izbora prebivališta, vladavine prava i antidiskriminacije biće naš odgovor na institucionaliziranu diskriminaciju u dijelovima naše zemlje. Smatramo da ekonomski problemi našeg društva dobrim dijelom potiču iz etničke diskriminacije koju dosadašnje vlasti koriste kao glavni izgovor za masovnu pljačku građana. Građanski savez BiH je stranka svih građana naše domovine bez obzira na njihovo vjersku, etničku ili drugu pripadnost. Temeljni princip udruživanja članova Građanskog saveza je apsolutna jednakost svih

građana Bosne i Hercegovine na svakom pedlju njene teritorije. Držimo da je ideja jednakosti svih građana pravedna i da će zbog toga odnijeti pobjedu. Smatramo da su etnički, kao i svi drugi identiteti naših građana, pitanje ličnog izbora i ne smiju biti uzrokom diskriminacije ili osude.

Jednakost mogućnosti – držimo da svaka osoba treba imati jednak pristup na najširi mogući spektar temeljnih prava i sloboda, odnosno da su svi položaji i pozicije otvoreni za sve po uvjetima jednakosti mogućnosti.

Pravedna ekonomija – u ekonomskoj politici zalažemo se za slobodu tržišne ekonomije i kreiranje povoljnih uvjeta za investicije iz inostranstva. Privatna inicijativa je temelj brzo razvijajućih država. Potrebno je omogućiti razvoj i prosperitet društva debirokratizirajući poslovanje na tržištu te olakšavajući reinvestiranje tako da kapital ostaje u zemlji. Pored većih sloboda za privatne ekonomske inicijative, smatramo da država treba zadržati kontrolu nad ključnim resorima kao što su komunikacije, energetski sektor i transport. Smatramo da je bitno urediti pravila na tržištu Bosne i Hercegovine i tako se pridružiti razvijenim ekonomijama Evrope u kojima se profit u ključnim ekonomskim resorima redistribuira za opštu dobrobit društva.

Antifašizam – u korijenu naših uvjerenja nalazi se antifašizam i zajednička borba svih građana i naroda Bosne i Hercegovine, odnosno na sporazumu antifašista svih političkih uvjerenja i etničkih pripadnosti sklopljenom u Mrkonjić Gradu 25. novembra 1943. godine. Reafirmiramo vrijednosti ustanovljene ZAVNOBiH-om, odnosno Bosne i Hercegovine kao zajedničkog društva svih onih koji je smatraju jednako svojim.

Prioritetni politički pravci

Političko uređenje

Bosni i Hercegovini je potreban efikasan, jeftin i upravljiv državni aparat sa jasno podijeljenim ovlastima između države, regija i opština sa mogućnostima opštine da donosi odluke o raspolaganju i korištenju resursa lokalne zajednice. Građanski savez se zalaže za regionalno uređenje Bosne i Hercegovine u kojem će centri regija biti Sarajevo, Banja Luka, Tuzla, Mostar, Zenica i Bihać. Smatramo da regije treba da imaju nadležnosti koje danas imaju kantoni u Federaciji BiH, osim obrazovanja i zdravstva kojim mislimo da treba upravljati sa državnog nivoa Bosne i Hercegovine.

Kolektivna prava

Građanski savez se zalaže za stvaranje Doma naroda sa jasno određenim vitalnim grupnim interesom koji će biti jednako dostupan svim samoidentifikovanim grupama: Bošnjacima, Srbima, Hrvatima i građanski određenim građanima. Naš stav je da grupna prava trebaju biti dostupna svim grupama i da ne mogu biti iznad zajedničke volje građana Bosne i Hercegovine koja se izražava u Predstavničkom domu Parlamenta Bosne i Hercegovine. Stoga smatramo da se lista grupnih prava treba jasno definisati i da teret dokaza o ugroženosti treba biti na predstavnicima neke od grupa putem žalbe Ustavnom sudu BiH.

Borba protiv korupcije

Borba protiv korupcije je najveći oblik patriotizma u Bosni i Hercegovini. Građanski savez će dati punu podršku državnim organima zaduženim za borbu protiv korupcije. Smatramo da je najbolji oblik borbe protiv korupcije uvođenje prakse obaveznog prijavljivanja imovine političkih predstavnika građana uoči svakog izbornog ciklusa. U tom smislu, daćemo punu podršku tužilaštvima da krenu u istrage onih političkih lidera koji su stekli ogromno bogatstvo tokom svog političkog angažmana.

Ekonomija

Građanski savez drži da se uloga države u ekonomiji mora jasno definisati i fokusirati na ključne sektore u kojima uloga države treba ostati presudna. Pored komunikacija, energetskog sektora i transporta, smatramo da su namjenska industrija i poljoprivreda grane u kojima državna uloga mora biti dugoročno isplanirana. Namjenska industrija u Bosni i Hercegovini se mora održati na nivou na kojem se naša država može ostati relevantan izvoznik na međunarodnom tržištu. Smatramo da je to najbolji način da Bosna i Hercegovina više nikada ne dođe u poziciju da zavisi od vanjskih faktora u odbrani sopstvene teritorije i građana. Također, uloga države u poljoprivredi je bitna iz razloga što će borba protiv siromaštva u Bosni i Hercegovini biti onoliko uspješna koliko uspijemo osnažiti poljoprivredu.

Vanjska politika

Građanski savez drži da se vanjska politika Bosne i Hercegovine mora voditi na osnovu realnog stanja odnosa u Bosni i Hercegovini. Smatramo da potpuna implementacija Dejtonskog mirovnog sporazuma zavisi od uloge Sjedinjenih Američkih Država i da je povezivanje procesa integracije Bosne i Hercegovine u EU sa implementacijom tog sporazuma neprihvatljiva jer usporava provođenje oba procesa. U tom smislu, držimo da je prijateljstvo Sjedinjenih Američkih Država i Bosne i Hercegovine najbitniji

vanjskopolitički preduslov za dugoročnu stabilnost regije. Pored odnosa sa Sjedinjenim Američkim Državama, ujednačena horizontalna saradnja sa Hrvatskom, Turskom i Srbijom je prioritetni cilj vanjske politike Bosne i Hercegovine.

NATO

Prvi vanjskopolitički prioritet Bosne i Hercegovine mora biti integracija u NATO pakt. Imajući u vidu činjenicu da je na Bosnu i Hercegovinu izvršena agresija iz susjednih zemalja tokom proteklog rata, naša država će svoju buduću sigurnost u dobroj mjeri obezbijediti članstvom u NATO paktu. Izuzetno je bitno da su susjedne Hrvatska i Albanija već članice NATO pakta i da će Crna Gora to uskoro postati. Iskustvo zemalja članica NATO pakta je pokazalo da je članstvo u toj organizaciji, pored sigurnosnih garancija, izuzetno povoljno uticalo na razvoj njihovih ekonomija.

Odnosi sa EU

Cilj Bosne i Hercegovine je da postane punopravna članica Europske unije. Građanski savez drži da su napori zemalja regije da se integrišu u Europsku uniju dobrodošli i zahtijevaju veći nivo međusobne saradnje i izgradnje međuinstitucionalne koordinacije. Trenutno ustavno uređenje Bosne i Hercegovine nije dostatno za ispunjavanje obaveza naše domovine u procesu integracije u Europsku uniju i zato ćemo se zalagati za korištenje ustavnih nadležnosti nivoa Bosne i Hercegovine za integracijske procese. Smatramo da niži nivoi vlasti trebaju učestvovati u programima pomoći Europske unije, pogotovo u projektima prekogranične saradnje, ali da proces integracije zemlje treba da bude isključivo vođen od strane državnih institucija, pogotovo Predsjedništva BiH i ministarstva vanjskih poslova. Također, smatramo da jedan od prvih koraka ka europeizaciji Bosne i Hercegovine i regiona mora biti prestanak zloupotrebe tzv. Specijalnih paralelnih veza između Republike Srbije i entiteta Republika Srpska. Građanski savez smatra da niži nivoi vlasti u Bosni i Hercegovini treba da sarađuju sa drugim regijama u susjednim državama i EU.

Tranziciona pravda

Izuzmu li se deklarativne i nikad do kraja provedene državne preporuke, Bosna i Hercegovina je zemlja koja nikada nije jasno artikulisala odnos prema ključnom periodu svoje moderne istorije i tekovinama nasilja iz devedesetih godina prošlog stoljeća. Građanski savez će se prvenstveno zalagati za temeljito i dosljedno krivično gonjenje svih osumnjičenih za ratne zločine, ali i za zakonsko rješenje koje će omogućiti lustriranje svih onih koji su osumnjičeni za ratne zločine. Držimo da je pravedan i upravljiv

aparatus državne uprave nemoguće uspostaviti dok god u njemu ima mjesta za one koji su počinili zločine, osumnjičeni su da su počinili zločine ili su bili službenici, odnosno pripadnici institucija koje su činile zločine. Također, Građanski savez će se zalagati za primjenu dopunskih mehanizama tranzicione pravde, kako bi se pravda osigurala za sve žrtve masovnih kršenja ljudskih prava.

Sarajevo, 28.04.2016.

Predsjednik osnivačke skupštine

Damir Dizdar